

Expertgruppen för lärarutbildning

avrapporering till SUHF:s styrelse vid slutet av mandatperioden 2021 – 2022

Expertgruppens uppdrag för mandatperioden 2021-2022

Lärarutbildning bedrivs vid 27 lärosäten och omfattar cirka 40 000 studenter årligen. De politiska beslut som fattas angående lärarutbildning får genomgripande konsekvenser för Sveriges universitet och högskolor. SUHF:s styrelse beslutade därför i december 2020 att inrätta Expertgruppen för lärarutbildning. Expertgruppen ersatte den Arbetsgrupp för lärarutbildning som funnits sedan 2016.

Expertgruppens uppdrag under mandatperioden 2021-2022 har varit att:

- *Bevaka och arbeta med aktuella frågor inom lärarutbildningsområdet som är relevanta för SUHF:s medlemmar.*
- *Följa olika utredningar inom området och diskutera de förslag som läggs fram.*
- *Ge SUHF:s styrelse underlag till remissvar, inspel, etc. inom lärarutbildningsområdet.*

Expertgruppens sammansättning under 2021-2022

Ledamöter och adjungerade

Ledamöter			
Kerstin Tham (ordf)	Rektor	Malmö universitet	
Maria Jarl (vice ordf)	Universitetslektor	Göteborgs universitet	
Hans Adolfsson	Rektor	Umeå universitet	
Daniel Berlin (verks. ledamot)	Utredare	Göteborgs universitet	
Linda Gerén	Utredare	SUHF	
Clas Hättestrand	Prorektor	Stockholms universitet	
Anders Linde Laursen	Dekan (ordf Lärarutbildningskonventet)	Malmö universitet	Sedan 2021-07-01
Rebecca Linderholm	Student	SFS	Tom 2021-12-31
Micael Melander	Förvaltningschef	Högskolan i Gävle	
Cathrine Norberg	Prorektor (v. ordf Lärarutbildningskonventet)	Luleå tekniska universitet	Sedan 2021-07-01
Anders J Persson	Akademisk ledare, lärarutbildningen	Södertörns högskola	Tom 2021-06-30
Jonna Raflund	Student	SFS	Sedan 2022-01-01
Jonas Tosteby	Vicerektor	Högskolan Dalarna	
Adjungerade			
Bengt Ericsson	Verksamhetschef, PUD	Högskolan Dalarna	Tom 2022-02-28
Peter Gabrielsson	Verksamhetschef, PUD	Högskolan Dalarna	Sedan 2022-03-01
Elisabet Nihlfors	Professor (ordf ULF-O)	Uppsala universitet	

Viktiga lärarutbildningspolitiska frågor under mandatperioden

Under Expertgruppens mandatperiod har den politiska reformtakten varit tämligen hög på lärarutbildningsområdet. Sedan 2022-07-01 gäller en ny förordning om utbildning till lärare och förskollärare (2021:1335) som reglerar hur utbildning till lärare och förskollärare ska utformas. Bland annat finns bestämmelser om den verksamhetsförlagda utbildningen och införandet av s.k. övningsskolor.

Regeringen har också infört en försöksverksamhet vid tio lärosäten med en ny kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som leder till en grundlärar- eller ämneslärarexamen.

Vidare har arbetet med att införa ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inletts. Professionsprogrammet består dels av en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare, dels ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare. Skolverket har det övergripande ansvaret för professionsprogrammet, men andra berörda parter inflytande ska säkras genom att det inom Skolverket inrättas ett särskilt organ - Rådet för professioner i skolväsendet. Rådet ska bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket. Under hösten 2022 har tillsättandet av ledamöter i rådet påbörjats. Rådet har en viktig funktion när det gäller att utarbeta innehållet i professionsprogrammet.

Ett annat viktigt beslut under mandatperioden är att den nationella försöksverksamheten har förlängts till 2024 som en övergång till permanent verksamhet.¹ Den 1 juli 2022 inrättades två nya grupperingar på nationell nivå: en strategisk samordningsgrupp för nationell ULF-strategi (ULF-S) och en operativ samordningsgrupp (ULF-O). ULF-S har inrättats som en undergrupp till SUHF:s Expertgrupp för lärarutbildning

Expertgruppens verksamhet under 2021-2022

Expertgruppen har genom remissyttranden, skrivelser och deltagande i konferenser diskuterat och fört fram lärosätessesektorns synpunkter i aktuella lärarutbildningsrelaterade frågor. Under mandatperioden har Expertgruppen haft nitton möten. Sjutton av dessa har varit kortare, digitala möten och två har varit fysiska halvdagsmöten. Vid ett flertal mötestillfällen har externa gäster från departement, myndigheter, utredningar och andra organisationer medverkat för att informera och föra dialog med Expertgruppen om aktuella ärenden.

Remissyttranden

Under mandatperioden har Expertgruppen berett följande av SUHF:s remissyttranden:

- Regeringspromemorian *Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan* (U2021/00301).
- Jämlikhetskommissionens betänkande *En gemensam angelägenhet* (SOU 2020:46)
- Promemorian *Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare* (U2021/03373)

Skrivelser

Under mandatperioden har Expertgruppen framfört ståndpunkter i två olika skrivelser:

- Gemensam skrivelse med Skolverket angående professionsprogrammet (våren 2021)
- Framställan till Utbildningsdepartementet om Förslag om utredning av förutsättningar för förenade anställningar inom lärarutbildnings- och skolområdet (våren 2021)
- Därutöver arbetar Expertgruppen under hösten 2022 med ett position paper som beskriver SUHF:s ståndpunkter i ett antal centrala lärarutbildningsrelaterade frågor. Detta position paper beräknas vara klart vid årsskiftet 2022/23.

Externa deltagare på Expertgruppens möten

För att föra dialog kring aktuella frågor har externa deltagare vid olika tillfällen medverkat vid Expertgruppens möten. Dåvarande statssekreteraren i Utbildningsdepartementet Erik Nilsson besökte Expertgruppens för att diskutera frågor kring Professionsprogrammet för rektorer, lärare och

¹ ULF är en förkortning av Utbildning, Lärande, Forskning.

förskollärare. Expertgruppen har vidare haft besök av UKÄ och skolhuvudmannorganisationer för att diskutera behovet av förenade anställningar inom lärarutbildnings- och skolområdet.

Även utredarna som har regeringens uppdrag att se över eventuella hinder för mobilitet mellan högskolan och andra sektorer har besökt Expertgruppen, liksom företrädare för utredningen om förutsättningar för ett statligt huvudmannaskap för skolan.

Expertgruppens medverkan på externa möten

Ledamöter från Expertgruppen har medverkat på olika konferenser och samråd anordnade av utbildningsdepartementet, myndigheter, skolhuvudmannorganisationer samt företrädare för lärarprofessionen. Expertgruppen har bland annat varit representerad vid Utbildningsdepartementets Samling för fler lärare, i referensgruppsmöte med utredningen om ett statligt huvudmannaskap för skolan, och i samråd om nationella målsättningar för skolväsendet (Skolverket).

Samverkansgrupp SUHF/Skolverket

Sedan oktober 2020 finns en samverkansgrupp med Skolverket. Samverkansgruppen har i uppdrag att arbeta med frågor av gemensamt intresse mellan Skolverket, lärosäten och skolhuvudmän. Flera ledamöter från Expertgruppen för lärarutbildning ingår i Samverkansgruppen.

Rundabordsamtal angående ULF

Den 13:e oktober 2021 anordnades rundabordsamtal i samarbete med den nationella samordningsgruppen för ULF (NSG). Cirka sextio personer från lärosäten och skolhuvudmän deltog. Samtalet fokuserade på de framtida noderna inom ULF, och på hur ULF ska samordnas nationellt efter 2025 när verksamheten permanentas.

Viktiga frågor kommande mandatperiod

Många av de frågor som varit aktuella under innevarande mandatperiod kommer rimligen att vara det även fortsättningsvis. Här är några exempel på frågor som kommer att ligga på Expertgruppens bord framöver:

Styrning av lärarutbildningarnas innehåll och utbildningsformer. De samarbetspartier som utgör underlaget för Ulf Kristerssons regering har i det s.k. Tidöavtalet kommit överens om att höja "...antagningskraven till lärarutbildningen samtidigt som utbildningsinnehållet reformeras med ökat fokus på ämneskunskap, kognitionsvetenskap och praktisk metodik. Arbetet med att få fler akademiker att byta spår till lärare mitt i livet skalas upp. Ämneslärarutbildningen koncentreras till de högst rankade lärosätena inom respektive område." Expertgruppen menar att det är av stor vikt att bevaka hur genomförandet av Tidöavtalet påverkar lärosätenas möjligheter att själva utforma och ta ansvar för kvaliteten i lärarutbildningarna.

Försöksverksamhet med förkortad KPU. Från 2022 till och med 2027 pågår en försöksverksamhet med förkortad KPU. SUHF hade vid införandet kritiska synpunkter på utformandet av denna försöksverksamhet, och Expertgruppen bedömer att det är angeläget att följa upp hur försöksverksamheten utvecklas och vilka konsekvenser den får på övrig lärarutbildning.

Det nationella professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare. Mycket är fortfarande oklart angående professionsprogrammet, men arbetet med att få det på plats går nu in i en ny fas i och med tillsättandet av Rådet för professioner i skolväsendet. Hur professionsprogrammet utformas kommer på sikt att ha stor bäring på lärosätenas verksamhet.

ULF. Den nationella försöksverksamheten har förlängts till 2024. Under de närmaste åren kommer den strategiska samordningsgruppen för nationell ULF-strategi (ULF-S) och den operativa

samordningsgruppen (ULF-O) att arbeta vidare med övergången till en permanent verksamhet. ULF-S har inrättats som en undergrupp till SUHF:s Expertgrupp för lärarutbildning.

Samverkansgruppen SUHF-Skolverket. Samverkansgruppen kommer att vara fortsatt viktig för diskussion i frågor av gemensamt intresse. Hit hör exempelvis det nationella professionsprogrammet, och regionaliseringen av Skolverket – särskilt hur regionindelningen kan påverka det samarbete som idag sker mellan skolmyndigheter och lärosäten.

Förslag till verksamhet för mandatperioden 2023 – 2024

Mot bakgrund av det som anges ovan anser Expertgruppen att det även fortsatt finns behov av att nära följa och göra konstruktiva inspel i lärarutbildningsrelevanta policyprocesser, utredningar och debatter. SUHF bör arbeta för att lärarutbildningarna får ett politiskt ramverk som bygger på tillit till sektorns kompetens och tillgodoser lärosätenas behov av stabilitet och förutsägbarhet.

Uppdrag för mandatperioden 2023 – 2024

Expertgruppens uppdrag är att

- Bevaka och arbeta med aktuella frågor inom lärarutbildningsområdet som är relevanta för SUHF:s medlemmar.
- Följa olika utredningar inom området och diskutera de förslag som läggs fram.
- Ge SUHF:s styrelse underlag till remissvar, inspel, etc. inom lärarutbildningsområdet.

Expertgruppen ska vid behov rapportera till presidiet/styrelsen och vid förbundsårsamlingens möten. En skriftlig rapport ska lämnas vid mandatperiodens slut.